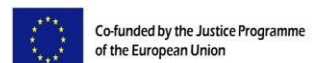

Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

Training guidelines CFR in action project

Doel en activiteiten van het CFR in action-project

Inhoudsopgave

1. Project CFR in action.....	3
2. Opleidingsactiviteiten.....	4
3. Methodologie.....	8
4. Evaluatie van de opleidingsactiviteiten.....	9
5. Bijlagen.....	10

1. Project CFR in action

Introductie project

Het project 'The Charter of Fundamental Rights in Action' is een DG-Justice project dat wordt gesubsidieerd door de Europese Commissie. Het project wordt gecoördineerd door het Centre for Social Studies (universiteit van Coimbra) in Coimbra, Portugal. Daarnaast zijn de universiteit van Szczecin (Polen), het Human Rights Institute of Catalonia (Spanje) en het Montaigne Centrum voor Rechtspleging en Conflictoplossing van de Universiteit Utrecht (Nederland) partners die onderzoeksactiviteiten uitvoeren. Het project heeft een duur van 2 jaar. In september 2016 zijn de eerste afspraken gemaakt en de afronding zal plaatsvinden in het najaar van 2018. Zie voor meer informatie over het project ook de projectwebsite: <http://www.ces.uc.pt/cfr/>.

Doelstelling project

Binnen de Europese Unie wordt men geconfronteerd met serieuze grondrechtenschendingen, bijvoorbeeld op het gebied van gegevensbescherming, discriminatie en extremisme. Lidstaten gaan daar ieder op hun eigen manier mee om. Dat maakt dat er nog steeds noemenswaardige verschillen bestaan met betrekking tot de bescherming van grondrechten binnen de EU.

Het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie (hierna: Handvest) kan helpen om een effectieve grondrechtenbescherming binnen de gehele Europese juridische orde te bewerkstelligen. Het Handvest biedt op sommige gebieden namelijk meer bescherming dan reeds bestaande grondrechtendocumenten als het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (hierna: EVRM) en nationale constituties. Niet alleen bevat het Handvest enkele 'nieuwe' rechten (bijv. de rechten van ouderen of rechten met betrekking tot biogenetische praktijken), maar ook is de reikwijdte van al bestaande rechten uitgebreid. Het recht op een eerlijk proces is in het Handvest bijvoorbeeld niet beperkt tot geschillen die burgerlijke rechten en plichten betreffen. Dat is wel het geval voor wat betreft het recht op een eerlijk proces in het EVRM (vgl. artikel 47 Handvest en artikel 6 EVRM). De grotere beschermingsmogelijkheden van het Handvest kunnen de bescherming van rechten binnen de EU een boost geven. Omdat burgers in alle Lidstaten van de EU zich op het Handvest kunnen beroepen, kan het Handvest ook zorgen voor een meer uniforme bescherming van grondrechten binnen de Europese orde.

Dit potentieel van het Handvest wordt helaas echter niet bereikt. De reden hiervoor is dat het Handvest op dit moment niet juist en uniform wordt toegepast. Oorzaak hiervan is dat de juridische actoren die het Handvest in concrete zaken toepassen (rechters, advocaten en openbaar aanklagers) te weinig kennis en bewustzijn hebben over de inhoud, de juiste toepassing en de relevantie van het Handvest. Dit kan worden geconcludeerd uit het feit dat juridische actoren het Handvest veelal niet invoeren in zaken waarin het Handvest van toegevoegde waarde kan zijn, maar het Handvest wel invoeren in zaken waarin het Handvest niet van toepassing is (zaken die vallen buiten de reikwijdte van het Unierecht).

Het doel van het project is nu om meer kennis en bewustzijn over de relevantie en de juiste toepassing van het Handvest te creëren bij juridische actoren die werkzaam zijn binnen de Europese Unie. Het gaat om rechters, advocaten en openbaar aanklagers. Als dit wordt bereikt, kan het Handvest zijn potentieel waarmaken en zorgen voor een effectievere en meer uniforme grondrechtenbescherming binnen de Europese Unie.

2. Opleidingsactiviteiten

Introductie

Om het doel van het project te bereiken worden in alle partnerlanden gratis opleidingsactiviteiten georganiseerd. Deze opleidingsactiviteiten bestaan uit **studiedagen**, een **e-learning module**, een **afsluitend seminar** waarbij deelnemers van de studiedagen ervaringen uitwisselen en een **Trainings The Trainers-module**.

De activiteiten worden aangeboden aan rechters, advocaten en openbaar aanklagers. De activiteiten worden op deze actoren gericht, omdat deze actoren het Handvest in het dagelijkse werk (kunnen) toepassen, promoten en implementeren. Deze juridische professionals kunnen daarom een grote rol spelen in het bewerkstelligen van een effectievere bescherming van grondrechten binnen de EU.

Het Montaigne Centrum voor Rechtspleging en Conflictoplossing heeft de opleidingsactiviteiten in Nederland als volgt georganiseerd:

Studiedagen

Het Montaigne Centrum voor Rechtspleging en Conflictoplossing heeft drie verschillende studiedagen georganiseerd. Het gaat om meerdere studiedagen over de rol van het Handvest in het bestuursrecht, een studiedag over de rol van het Handvest in het strafrecht en een studiedag over de rol van het Handvest in het vreemdelingenrecht.

Studiedagen over de rol van het Handvest in het bestuursrecht

Deze studiedag is meerdere keren voor verschillende rechters georganiseerd. Eén van de studiedagen werd tijdens een externe bijeenkomst op de Universiteit Utrecht gegeven. De andere studiedagen vonden in company plaats bij rechtbanken. De doelgroep van deze studiedag bestond uit rechters, rechters in opleiding, raadsheren, juridisch medewerkers en secretarissen die actief zijn op het gebied van het bestuursrecht.

Het programma bestond uit algemene en meer specifieke juridische vragen over het Handvest die in de bestuursrechtpraktijk een belangrijke rol spelen. In het algemene deel is ingegaan op onderwerpen als de reikwijdte van het Handvest (artikel 51 Handvest), ambtshalve toepassing van het Handvest, de relatie tussen het Handvest en het EVRM, de beperkingssystematiek van Handvestrechten en het homogeniteitsvraagstuk. In het specifieke deel is geconcentreerd op de vraag wat het Handvest kan betekenen voor het bestuursrecht.

De docenten die deze studiedagen verzorgden waren prof. mr. Rob Widdershoven, hoogleraar Europees Bestuursrecht aan de Universiteit Utrecht, en prof. mr. Janneke Gerards, hoogleraar Fundamentele rechten aan de Universiteit Utrecht.

Studiedag over de rol van het Handvest in het strafrecht

Deze studiedag is Eén keer georganiseerd en vond plaats op de universiteit Utrecht. De doelgroep van deze studiedag bestond uit medewerkers van het Openbaar Ministerie en strafrechtadvocaten.

Het programma bestond uit algemene en meer specifieke juridische vragen over het Handvest die in de strafrechtpraktijk een belangrijke rol spelen. In het algemene deel is ingegaan op onderwerpen als de reikwijdte van het Handvest (artikel 51 Handvest) en de relatie tussen het Handvest en het EVRM. In het specifieke deel is geconcentreerd op de vraag wat het Handvest kan betekenen voor het

strafrecht. Onderwerpen die de revue passeerden waren de rol van het Handvest bij de inzet van het European Arrest Warrant en andere vormen van samenwerking, de Routekaart verdedigingsrechten, recente ontwikkelingen in de rechtspraak van het Hof van Justitie en de doorwerking daarvan in Nederland en het ne bis in idem-beginsel in Europees perspectief.

De docenten die deze studiedag verzorgden waren prof. mr. Michiel Luchtman, hoogleraar transnationale rechtshandhaving en fundamentele rechten aan de Universiteit Utrecht, en dr. mr. Paulien Willemsen, universitair docent Europees bestuursrecht.

Studiedag over de rol van het Handvest in het vreemdelingenrecht

Deze studiedag is Eén keer georganiseerd en vond plaats op de universiteit Utrecht. De doelgroep van deze studiedag bestond uit advocaten die in hun praktijk te maken hebben met het vreemdelingenrecht.

Het programma bestond uit algemene en meer specifieke juridische vragen over het Handvest die in de vreemdelingenrechtpraktijk een belangrijke rol spelen. In het algemene deel is ingegaan op onderwerpen als de reikwijdte van het Handvest (artikel 51 Handvest), de relatie tussen het Handvest en het EVRM, de beperkingssystematiek van Handvestrechten en het homogeniteitsvraagstuk. In het specifieke deel is geconcentreerd op de vraag wat het Handvest betekent voor het vreemdelingenrecht. Onderwerpen die zijn aangestipt behandelden de specifieke toepassing van het reikwijdtevraagstuk op vreemdelingenzaken, de toepassing van de artikelen 47 Handvest (recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een onpartijdig gerecht), 27 Handvest (de rechten van het kind), 7 Handvest (de eerbiediging van het privéleven en van het familie- en gezinsleven) en 8 Handvest (de bescherming van persoonsgegevens) in migratiekwesities. Ook zijn de zogenaamde 'Dublin-zaken' en de rol van de artikelen 4 Handvest en 3 EVRM daarin behandeld.

De docent die deze studiedag verzorgde was mr. Aniel Pahladsingh, jurist bij de Raad van State.

E-learning module

Er worden drie e-learning modules ontwikkeld: één module over het Handvest en het bestuursrecht, één module over het Handvest en het strafrecht en één module over het Handvest en het vreemdelingenrecht.

De modules bieden verdieping en oefenmogelijkheden met betrekking tot de juiste toepassing van het Handvest in concrete zaken. Gefocust wordt op de behandeling van jurisprudentie. Ook voorziet deze module in de mogelijkheid om een netwerk te creëren. Deelnemers kunnen online in discussie gaan over zaken en onderwerpen met betrekking tot het Handvest. Verder kunnen vragen worden voorgelegd aan gespecialiseerde docenten. De e-learning modules worden eind maart 2018 online geplaatst. Deze modules zullen gedurende twee maanden online blijven en in totaal ongeveer een halve dag per week aan tijdsbesteding vragen, inclusief voorbereiding.

Afsluitend seminar

Het afsluitend seminar op 20 april 2018 is bedoeld voor alle rechters, advocaten en medewerkers van het OM die hebben deelgenomen aan de studiedagen. Tijdens dit seminar zullen enkele sprekers keynote lectures geven over ontwikkelingen met betrekking tot het Handvest. Ook zullen deelnemers aan de hand van concrete casusbesprekingen hun ervaringen met het Handvest delen en wordt

aandacht besteed aan de manier waarop men de opgedane kennis over het Handvest kan uitzetten binnen de eigen organisaties (gerechten, advocatenkantoren en het OM).

Trainings The Trainers

Het zou zonde zijn als de kennis die door de deelnemers van de opleidingsactiviteiten wordt opgedaan slechts beperkt blijft tot deze deelnemers. Het Handvest kan zijn potentieel namelijk pas echt waarmaken als deze kennis breder verspreid wordt. Om dit te bereiken wordt in een Training The Trainers-activiteit aandacht besteed aan de manier waarop de deelnemers van de studiedagen hun opgedane kennis verder kunnen uitzetten binnen hun eigen organisaties, respectievelijk de gerechten, advocatenkantoren en het OM. Het doel van deze activiteit is dus dat de deelnemers met de informatie die ze tijdens deze de eerdere opleidingsactiviteiten hebben opgedaan in de toekomst zelf kunnen fungeren als 'trainers'.

Aan het Training The Trainers- onderdeel wordt aandacht besteed tijdens het afsluitend seminar op 20 april 2018. Ook zal er informatie over het verder verspreiden van opgedane kennis op de elearning module worden geplaatst.

Schema Opleidingsactiviteiten						
Activiteit	Duur	Plaats	Inhoud	Docenten	Doelgroep	Aantal deelnemers
Studiedag 6 oktober 2017	5	Wageningen	Handvest en het bestuursrecht	Rob Widdershoven	Rechters	44
Studiedag 2 november 2017	2	Hilversum	Handvest en het bestuursrecht	Rob Widdershoven	Rechters	39
Studiedag 16 november 2017	8	Utrecht	Handvest en het strafrecht	Paulien Willemsen & Michiel Luchtman	Medewerkers OM en advocaten	12
Studiedag 17 november 2017	8	Utrecht	Handvest en het bestuursrecht	Rob Widdershoven & Janneke Gerards	Rechters	10
Studiedag 23 november	8	Utrecht	Handvest en het vreemdelingenrecht	Aniel Pahladsingh	Advocaten	22
2017						

Studiedag 8 februari. 2018	3	Breda	Handvest en het bestuursrecht	Rob Widdershoven	Rechters	40/50
E-learning Module Maart-mei 2018	30	Online	- Handvest en het bestuursrecht - Handvest en het strafrecht - Handvest en het vreemdelingenrecht	- Rob Widdershoven - Janneke Gerards - Paulien Willemsen - Michiel Luchtman - Aniel Pahladsingh	Rechters, advocaten en medewerkers van het OM	Alle deelnemers
Afsluitend seminar 20 april 2018	8	Utrecht	nntb	nntb	Rechters, advocaten en medewerkers van het OM	Alle deelnemers
Training The Trainers 20 april 2018	1	Utrecht	nntb	nntb	Rechters, advocaten en medewerkers van het OM	Alle deelnemers

3. Methodologie

Om tijdens de opleidingsactiviteiten inhoud en materialen te kunnen bieden die inhoudelijk goed zouden aansluiten bij het toepassings- en kennisniveau van de deelnemers van de opleidingsactiviteiten, was het eerst van belang te achterhalen welke kennis de deelnemers al van het Handvest hadden en met betrekking tot welke onderwerpen zij juist meer kennis nodig zouden hebben.

Om antwoorden te krijgen op deze vragen is in februari 2017 een enquête uitgezet onder rechters, advocaten en medewerkers van het OM. De enquête bevatte specifieke vragen over de toepassing van het Handvest in de beroepspraktijken van rechters, advocaten en medewerkers van het OM. De enquête nam ongeveer 5-10 minuten in beslag en was volledig anoniem. In alle partnerlanden is dezelfde enquête gehanteerd. De enquête is opgenomen in bijlage 1.

Ondanks grote inspanningen heeft de enquête niet veel respons gekregen. Om toch nuttige input te krijgen voor de opleidingsactiviteiten is ook informeel de behoefte gepeild bij enkele rechters en advocaten. Uit de enquête en de informele behoeftepeiling tezamen kwamen als aandachtspunten naar voren dat juridische actoren in Nederland voornamelijk behoefte hebben aan kennis omtrent de toegevoegde waarde van het Handvest ten opzichte van het EVRM en de reikwijdte van het Handvest. Qua trainingsvorm kwam naar voren dat voornamelijk behoefte is aan praktijkgerichte cursussen waarbij gefocust wordt op een specifiek rechtsgebied. Een algemene cursus over het Handvest wordt niet wenselijk geacht. Juridische actoren willen namelijk weten wat zij concreet met het Handvest kunnen in hun dagdagelijkse beroepspraktijk.

Op basis van bovenstaande gegevens is ervoor gekozen om de studiedagen en de e-learning module te focussen op drie specifieke rechtsgebieden waarin het handvest een grote rol speelt (of kan spelen): bestuursrecht, vreemdelingenrecht en strafrecht. Daarnaast is ervoor gekozen om tijdens de studiedagen concrete casus te behandelen.

4. Evaluatie van de opleidingsactiviteiten

Het is van belang te beoordelen of met de opleidingsactiviteiten uit dit project wordt voldaan aan de doelstellingen van het CFR in action-project. Daarom is het van belang om te evalueren. Om dit te bereiken hebben alle deelnemers na afloop van de studiedagen een evaluatieformulier gekregen en is hen gevraagd deze in te vullen. Het evaluatieformulier bevatte gesloten vragen over de inhoud van de studiedagen, de organisatie van de studiedagen en de performance van de docent. Ook was er ruimte voor opmerkingen over sterke en zwakke punten van de studiedag. Het evaluatieformulier is opgenomen in bijlage 2. Na de e-learning module en het afsluitende seminar worden vergelijkbare evaluaties afgenomen.

5. Bijlagen

Bijlage 1: enquête

Enquête

TRAININGSBEHOEFTE MET BETREKKING TOT HET HANDVEST VAN DE GRONDRECHTEN VAN DE EUROPESE UNIE

Beste deelnemer,

Het onderzoeksproject 'Het Handvest van de Grondrechten van de EU in uitvoering' (The Charter of Fundamental Rights of the EU in action) heeft als doel kennis over het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie (hierna: het Handvest) onder praktijkbeoefenaren (advocaten, officieren en rechters) te vergroten en daarbij hulpmiddelen aan te reiken die het mogelijk moeten maken om deze kennis in de praktijk toepasbaarder te maken. Hiermee wordt onder meer getracht de toepassing van het Handvest te bevorderen en te stimuleren. Er worden op basis van de uitkomsten van deze enquête trainingen ontwikkeld over de grondrechtenbescherming in de Europese Unie, en in het bijzonder het Handvest. De trainingen zullen bestaan uit lezingen, interactieve trainingssessies ('classroomtraining' en e-learning) en praktische workshops.

Deze enquête heeft als doel te peilen wat de trainingsbehoeften zijn voor wat betreft de uitlegging en toepassing van het Handvest door juridische professionals. Dat gebeurt in alle partnerlanden die meedoen aan dit onderzoeksproject: Portugal, Spanje, Nederland en Polen. Met deze enquête zullen alleen gegevens worden verzameld die relevant zijn voor dat specifieke doel.

Wij vragen u de enquête in te vullen en op 'insturen' te klikken als u klaar bent. Het invullen van de enquête neemt minder dan 10 minuten in beslag. De enquête is volledig anoniem. Er zullen geen persoonlijke gegevens van deelnemers worden vergaard. Vertrouwelijkheid bij de analyse van de verstrekte gegevens wordt gegarandeerd.

Als u vragen heeft met betrekking tot de enquête, aarzel dan niet om contact met ons op te nemen:

Portugal
Centre for Social Studies
Universiteit van Coimbra
Email: opj@ces.uc.pt
Tel: +351239855570

Nederland
Montaigne Centrum voor Rechtspleging en Conflictoplossing
Departement Rechtsgeleerdheid, Universiteit Utrecht
Email: m.m.julicher@uu.nl (t.a.v. Manon Julicher)

Tel: +31302533443

Uw deelname aan deze enquête is van grote waarde voor dit project.

Hartelijk dank voor uw deelname.

1. Geslacht:

Man

Vrouw

2. Tot welke juridische instantie behoort u?

Rechterlijke macht met rechtspraak belast

Rechterlijke macht, Openbaar Ministerie

Advocatuur

2.1. Wat is het rechtsgebied (bijvoorbeeld familierecht, arbeidsrecht, bestuursrecht, burgerlijk recht etc.) waarin u momenteel werkzaam bent?

2.2. Indien u een rechter c.q. een officier van justitie bent, bij welke rechterlijke instantie (rechtbank, gerechtshof of Hoge Raad) c.q. orgaan van het openbaar ministerie (arrondissementsparket, ressortsparket, functioneel parket, Parket-Generaal) bent u momenteel werkzaam?

3. Hoe lang bent u al werkzaam als juridische professional?

2 jaar of minder

3 tot 5 jaar

6 tot 10 jaar

Meer dan 10 jaar

4. Hebt u ooit te maken gehad met vragen over de toepasbaarheid of de toepassing van het Handvest?

Ja

Nee

4.1. Indien u bij de vorige vraag 'Ja' heeft geantwoord, kunt u aangeven of u moeilijkheden hebt ondervonden met de interpretatie en de toepassing van het Handvest?

Ja

Nee

4.2. Indien u bij de vorige vraag 'Ja' heeft geantwoord, kunt u aangeven betreffende welke onderwerpen u de meeste moeilijkheden heeft ondervonden? Interpretatie en toepassing van het Handvest in het algemeen.

Interpretatie van specifieke bepalingen uit het Handvest. Kunt u nader specificeren met betrekking tot welke bepalingen u moeilijkheden heeft ondervonden?

Het toepassingsbereik van het Handvest.

De concrete waarborgen uit het Handvest (de daarin vervatte rechten en hun praktische toepassing).

De beperking van en conflicten tussen verschillende rechten in het Handvest.

De verhouding tussen het Handvest en andere mensenrechtenregimes.

De bevoegdheid om het Handvest toe te passen in een procedure voor de nationale rechter.

Hoe en wanneer de rechten en beginselen uit het Handvest kunnen worden gewaarborgd in het geval van strijd met een nationale wet of een nationale juridische praktijk.

Juridische ondersteuning afkomstig van de Europese Unie met betrekking tot de juiste toepassing van het Handvest.

5. Indien u een rechter bent, heeft u ooit een prejudiciële vraag gesteld of heeft u ooit overwogen een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie over de uitleg van het Handvest?

Ja

Nee

6. Op een schaal van 1 tot 5 (1 is het hoogste, 5 is het laagste), hoe groot acht u het belang om deel te nemen aan cursus of training over de toepassing van het Handvest?

1

2

3

4

5

7. Indien u weleens heeft deelgenomen aan een cursus of training, hoeveel trainingdagen heeft u bijgewoond over het Handvest?

- Meer dan 7
- Tussen 5 en 7
- Tussen 3 en 5
- 2 dagen
- 1 dag
- Geen

7.1. Indien u een training over het Handvest heeft bijgewoond, kunt u aangeven wat de hoofdonderwerpen van deze training waren?

7.2. Indien u geen training over het Handvest heeft bijgewoond, welke van de volgende redenen geven het beste aan wat u van deelname aan training over het Handvest heeft weerhouden?

- Er werden geen trainingen over het Handvest gegeven.
- Ik voldeed niet aan de noodzakelijke randvoorwaarden (bijv. kwalificaties, ervaring, anciënniteit, etc.).
- De trainingen conflicteerden met mijn werktijden.
- Ik had geen tijd om aan trainingen deel te nemen wegens familieverbindingen.
- Er werden geen geschikte trainingen aangeboden.
- De aangeboden trainingen waren niet betaalbaar.
- Anders, namelijk: _____

8. Op een schaal van 1 tot 5 (1 is het hoogste, 5 is het laagste), hoe groot acht u uw kennis van materialen (publicaties, handboeken, overige) over het Handvest?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

9. Op een schaal van 1 tot 5 (1 is het hoogste, 5 is het laagste), hoe groot acht u uw mate van gebruik van materialen(publicaties, handboeken, overige) over het Handvest?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

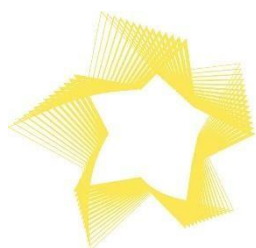
10. Kunt u aangeven met betrekking tot welk van onderstaande onderwerpen over het Handvest u graag training zou willen ontvangen? Rangschik naar volgorde van importantie (1 is het meest belangrijk, 10 is het minst belangrijk).

- Een algemeen overzicht met betrekking tot het Handvest.
- Het toepassingsbereik van het Handvest.
- De rechten en beginselen die worden gewaarborgd door het Handvest. De beperking van en conflicten tussen verschillende Handvest-rechten.
- De verhouding tussen het Handvest en andere mensenrechtenregimes.
- Mensenrechtenbescherming op het nationale niveau in verhouding tot het Handvest.
- De bevoegdheid om het Handvest toe te passen in een procedure voor de nationale rechter.
- Hoe en wanneer de rechten en beginselen uit het Handvest kunnen worden gewaarborgd in het geval van strijd met een nationale wet of een nationale juridische praktijk.
- Juridische ondersteuning afkomstig van de Europese Unie met betrekking tot de juiste toepassing van het Handvest.
- Naslagwerken voor juridische actoren met betrekking tot het Handvest.

11. Zijn er andere onderwerpen met betrekking tot het Handvest waarover u graag een cursus of een training zou willen volgen?

12. Heeft u nog andere opmerkingen of suggesties met betrekking tot trainingsbehoeften op juridisch gebied?

Hartelijk dank voor uw deelname aan deze enquête!

Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

EVALUATION FORM

Classroom training | 22 and 23 September 2017

We ask the trainees of the Training Course “The Charter of Fundamental Rights of the European Union “in action”” to complete this evaluation form. We assure total anonymity and we guarantee that the information granted will not be associated with the person who provided it. The answers collected will be used only for the purpose of the training evaluation.

Thank you for the collaboration.

I. Evaluation of program content

Please indicate with an X the option that best indicates your opinion about the training.

	Very negative	Negative	Neither negative nor positive	Positive	Very positive
Structure of the training					
Contents of the sessions					
Articulation between theory and practice					
Adequacy of support material					
Duration of sessions					
Space Suitability					
General organization					

II. Trainers evaluation

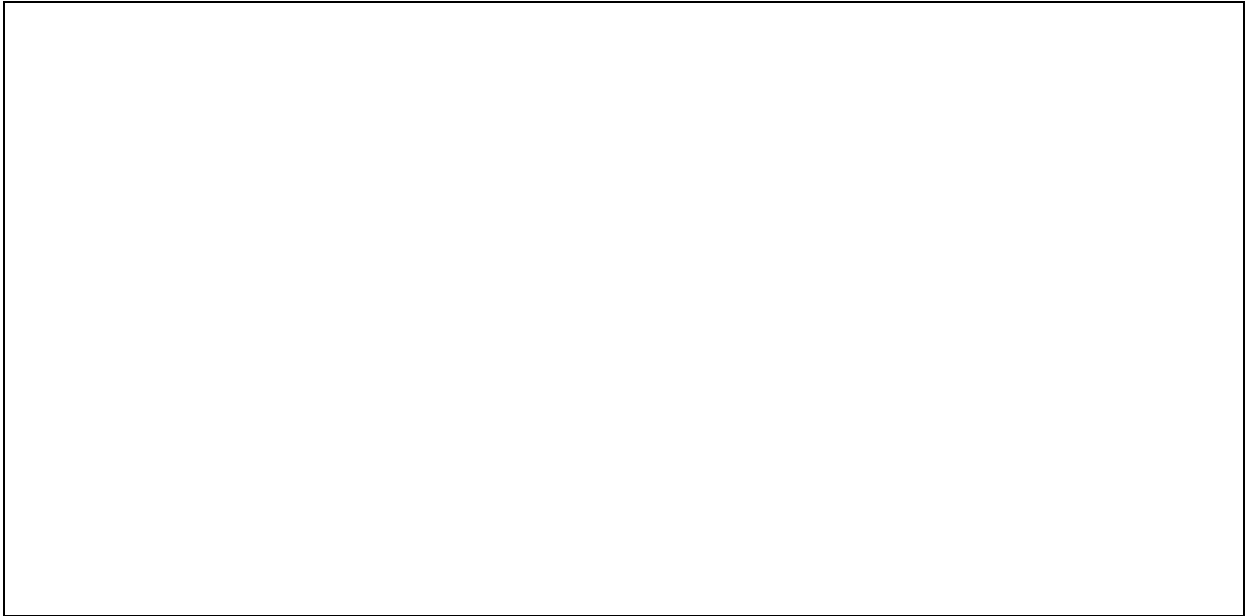
Please indicate with an X the option that best indicates your opinion about the trainers.

	Very negative	Negative	Neither negative nor positive	Positive	Very positive
Accuracy in the presentation of topics					
Precision in the treatment of contents					
Availability to answer questions					

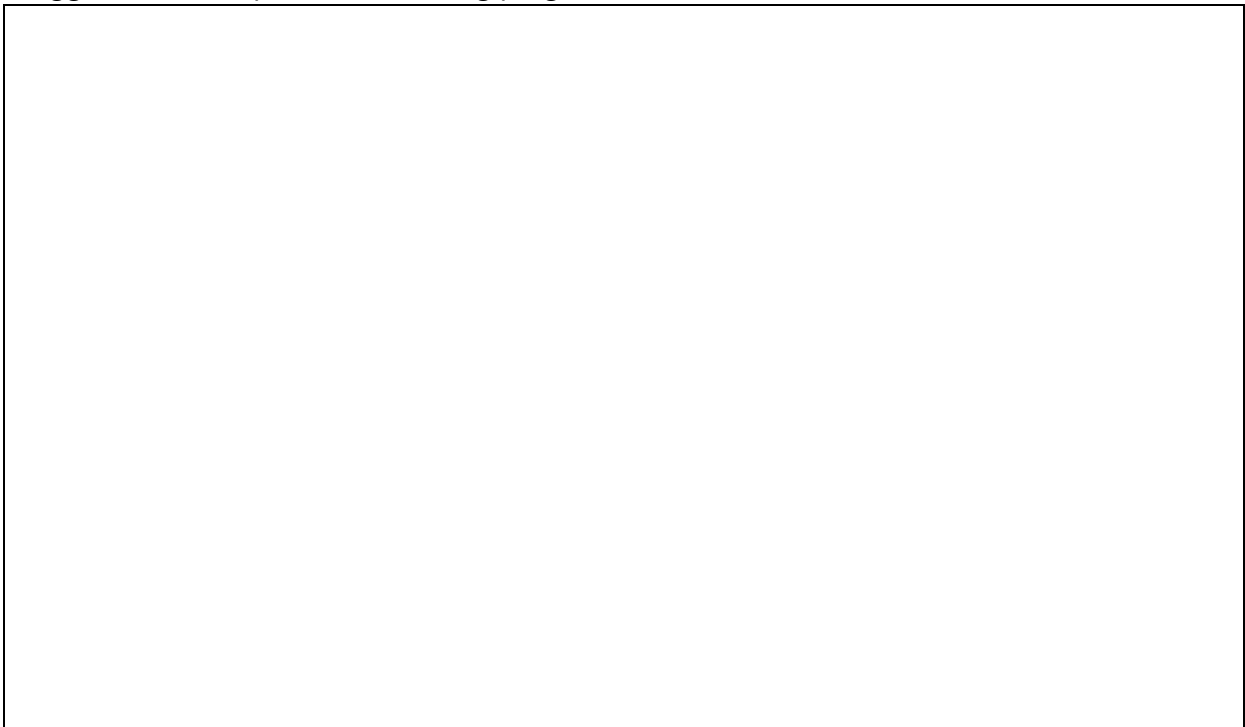
III. Notes / Suggestions

Comments on program contents and trainers.

Topics that you consider relevant to be lectured in future training courses on this subject.

Suggestions to improve this training program.

Thank you very much for your cooperation.

Annexes

4.3. Training Guidelines (WS 1, output 3)

4.3.4. US-PL